

Štefanija Vulić – čuvarica kulturne baštine Delova

ZRINKA ROKSANDIĆ

1. Crtrice iz života Štefanije Vulić

Ovo je priča o jednoj vrijednoj, kreativnoj, samozatajnoj i nadasve snažnoj i hrabroj ženi koja je svojim radom i načinom života, znanjem i životnom mudrošću, utjecala na mnoge mlade ljude i naučila ih odgovornosti, dosljednosti i tolerantnosti. Nesebično je prenosila svoje znanje i iskustvo na sve generacije, naučila ih je voljeti zavičaj i ljude kroz tradicijsku kulturu provodeći brojne aktivnosti usmjerene na očuvanje kulturne baštine zavičaja, Koprivničko-križevačke županije i Hrvatske. Štefka, kako su je od milja svi zvali, nakon kratke i iznenadne bolesti preminula je 27. siječnja 2021. godine, ali njezin vedri duh, dobrota i entuzijazam ostali su u sjećanju onih koji su je voljeli i poštovali te cijenili njezin rad. Namjera ovog teksta je približiti čitateljima njezin život i razmišljanja, ali i potaknuti lokalnu zajednicu na aktivnosti kojima bi se istaknule i sačuvale one vrijednosti za koje se zalagala i borila. Na početku donosimo nekoliko biografskih podataka. Štefka je rođena 4. rujna 1950. godine u Delovima. Osnovnu školu pohađala je u Delovima i Novigradu Podravskom, a politehničku večernju te školu za računalnoga operatera u Zagrebu. Prvi posao dobila je u zagrebačkoj Tvornici električnih strojeva Rade Končar gdje među prvim upozna je svijet računalne tehnologije. Nakon dugogodišnjeg života i rada u Zagrebu, 1993. godine sa suprugom Zvonkom vraća se u svoje rodno mjesto te neko vrijeme radi u poduzeću Uniprom. Cijelo vrijeme boravka u Zagrebu maštala je o životu na selu i kući u etno stilu, a povratkom u rodno mjesto

počela je provoditi aktivnosti kako bi se taj san i ostvario. Svoj povratak u rodni kraj Štefanija je opisala u pjesmi Život, a ovdje donosimo završne stihove:

Opet sam ovdje gdje majka me rodila i opet istim stazama lutam

i ponovo ovdje i plačem i volim, za moje selo Bogu se molim.

Život me vratio u moj mali raj da sretna ovdje dočekam kraj.

Uz ljubav prema starinama, sa suprugom Zvonkom posvetila se i brizi o životinjama. Uzgajali su golubove, brinuli o brojnim kućnim ljubimcima i često zbrinjavali napuštene životinje. Redovito su se uključivali u humanitarne aktivnosti za pomoć napuštenim životinjama u kojima je nastojala pomoći prema mogućnostima. Među njezinim kućnim ljubimcima osobito se isticao pas Žučo koji ju je pratio na sve manifestacije što su se održavale u Vatrogasnom domu u Delovima i redovito čekao pred ulaznim vratima. S vremenom je postao maskota bez koje je bilo koje događanje u Delovima bilo nezamislivo. U trenucima opuštanja često je boravila u svom vrtu gdje je uzgajala stare sorte voćaka, povrća, cvijeća i ukrasnog bilja koje je rado dijelila i poklanjala prijateljima i posjetiteljima, nastojeći tako sačuvati dio prošlog načina i svakodnevice stanovnika Delova.

2. Posvećenost slikanju

Uz starine, Štefaniya je sasvim slučajno počela i slikati. Želja za likovnim izražavanjem javila se još u mladosti, ali nikad nije imala dovoljno vremena i hrabrosti da s tom aktivnosti i počne jer nije bila sigurna u talent koji je nosila u sebi. Njen suprug u slobodno je vrijeme često izrađivao crteže olovkom, ali se dolaskom u Delove zaokupio drugim aktivnostima i crtanjem se prestao baviti. Ipak ta mu je vještina pomogla da prepozna Štefaniyin talent i predloži joj pohađanje tečaja slikanja, što je ona odbila odlučivši sama savladati tehnike i načine likovnog izražavanja. Proučavala je knjige i literaturu o slikarstvu i tehnikama slikanja te stečeno znanje počela primjenjivati pri izradi slika. Tako je tijekom dvadesetak godina izradila više od 2000 slika različitih motiva, a prvi ozbiljniji radovi nastali su 1998. godine. Slikala je pedantno i detaljno te težila perfekcionizmu. Motivi na njezinim slikama bili su podravski pejzaži, cvijeće i mrtva priroda, od tehnika prevladava ulje na platnu i akril na platnu, a eksperimentirala je i s drugim medijima i materijalima. Često se upuštala i u apstrakcije i za ta djela inspiracija joj je bio svemir. Svojim sumještanima i široj javnosti radove je prvi puta predstavila 15. srpnja 2004. godine na izložbi u Novigradu Podravskom, povodom Dana općine. Tom prigodom izložila je pedesetak slika podijeljenih tematski u skupine. Podravska idila, kruh i život samo su neke od tema s navedene izložbe. Uz brojne uzvanike iz političkog i društvenog života Općine, uz obitelji, prijatelje slikare i mještane Novigrada Podravskog i okolice, otvorenje izložbe proteklo je u opuštеноj i vedroj atmosferi. Na otvorenju je u kulturno-umjetničkom programu sudjelovao zbor Kulturno-umjetničkog društva „Ivan vitez Trnski“ iz Novigrada Podravskog. Sljedeća značajnija izložba održana je u svibnju 2017. godine u Mađarskoj. Zajednička izložba članova likovnih sekcija Kulturno-umjetničkog društva Podravka i Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ održana je u Centru za kulturu u gradu Letenya. Otvorenju izložbe prisu-

Sl. 1. Fotografija iz djetinjstva.

stvovali su brojni uzvanici političkog i društvenog života Letenya i okolice te predstavnici iz Hrvatske: zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije Ivan Pal, direktor Turističke zajednice Koprivničko-križevačke županije Zdravko Mihevc, viši savjetnik u Turističkoj zajednici Krešimir Blažek te Zrinka Roksanđić, tajnica Zajednice kulturno-umjetničkih udruga Koprivničko-križevačke županije. Ova izložba bila je nastavak dugogodišnje uspješne suradnje Turističke zajednice i Centra, kako kroz brojne prekogranične projekte, tako i kroz projekt „Pisanica od srca“. Otvorenje izložbe organizirano je u sklopu manifestacije „PIKNIK“ (partnerstvo, informiranje, kooperacija, narodnost, identitet, kultura) čiji je cilj očuvati kulturu i identitet Hrvata koji žive u Mađarskoj. Na ovom, 10. jubilarnom Hrvatskom PIKNIKU u kulturno-umjetničkom programu, uz brojne domaće grupe, sudjelovali su kao predstavnici Hrvatske, članovi folklorne i tamburaške sekcija Kulturno-umjetničkog

društva „Delovi“. Osim izrade akrilom na platnu, Štefanija je u tom razdoblju radila i mural akril na zidu, slike velikih formata. Najveća njezina slika „Betlehem“ dimenzija 2,40 x 1,50 metara nalazi se u crkvi svetog Ivana Krstitelja u Gotalovu i služi kao pozadina jaslicama koje se postavljaju u božićno vrijeme. Osim navedenog, njezini su radovi ukras mnogih obiteljskih kuća, a s posebnom pažnjom i ljubavi nastale su slike koje se nalaze u apartmanima Ane i Zlatka Kućine na otoku Pašmanu te kod prijateljice Stane Sinovčić u Novigradu u Dalmaciji. Isto tako, dvije njezine slike krase zidove u crkvi Hrvatskih mučenika u Udbini. U više navrata sudjelovala je na likovnoj koloniji PULS-a u Popovači pod nazivom „Tko u malim stvarima pronalazi sreću, uvijek ima razloga da se raduje“ te je svoje radove poklonila za donatorsku aukciju slika za opremanje Neuropsihijatrijske bolnice dr. Ivan Barbot Popovača. U rad likovno-kreativne sekcije Kulturno-umjetničkog društva Delovi okupila je djecu i pokrenula dječju likovnu sekciju gdje je djecu i mlade podučavala osnovama slikarstva. Rezultat subotnjih druženja i likovnih radionica u hladu njezine sjenice bila je dječja izložba slika održana 16. lipnja 2018. godine u društvenom domu u Delovima, a radove su izlagali: Dorotea Skvaža, Jakov Šimunić, Lucija Horvat i Nikolina Hrebak. Uz veliki entuzijazam, organizirala je nekoliko likovnih kolonija u Novigradu Podravskom i Delovima. Sudjelovala je na velikom broju likovnih kolonija širom Hrvatske, a posebno se veselila kolonijama u organizaciji Zajednice kulturno-umjetničkih udruga Koprivničko-križevačke županije kao i onima humanitarnog karaktera. O tome koliko je voljela prenositi svoje znanje svjedoče brojne aktivnosti koje je organizirala ili u njima sudjelovala. Navodimo samo neke. U sklopu Edukativne muzejske akcije (EMA) u Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama održana je radionica pod nazivom „E-MAtkanje“ koju su organizirali djelatnici Muzeja grada Koprivnice sa željom da se sačuva bogata nematerijalna kulturna baština i prenese na mlađe generacije. Za tu prigodu članovi Kulturno-umjetničkog

Sl. 2. Fotografija škola šivanja.

kog društva „Delovi“ scenskim prikazom predstavili su uskršnji običaj matkanja, a o tradiciji i običajima govorile su etnologinja Vesna Peršić Kovač i Štefanija Vulić koja je osim toga i prezentirala tradicijsku tehniku ukrašavanja uskršnjih jaja struganjem. Posljednje dvije slike, zimske idile završila je slikarskom lopicom netom prije odlaska u bolnicu iz koje se više nikad nije vratila. Slike i danas stoje u njezinom radnom kutku kuće. Štefanija je bila izuzetna žena. Neumorna sakupljačica kulturnog blaga Delova i Općine Novigrad Podravski. Svima je rado pomagala, od srca poklanjala. Veselilo ju je što je svojim slikama mogla uljepšati nečiji životni prostor. Sve slike nastale su iz potrebe da izrazi svoj doživljaj ljepote prirode i okoline. Uvijek je bila samozatajna, zračila je plemenitošću i nikad nije imala potrebu za postizanjem statusa niti pohvala. Ipak, njen trud i rad bio je prepoznat pa je za svoj rad dobila niz priznanja, nagrada i pohvala. Za dugogodišnji rad na promociji općine na kulturnom i društvenom planu 16. srpnja 2012. godine uručeno joj je priznanje Općine Novigrad Podravski. Posljednje priznanje njezinom radu uručeno je 15. srpnja 2021. u sklopu Svečane

Sl. 3. Uskrсне dekoracije izradila je s mladim Delovljanima.

sjednice Općinskog vijeća povodom proslave Dana Općine Novigrad Podravski i blagdana župe Rastanak svetih apostola. Posthumno joj je dodijeljena zahvalnica Općine Novigrad Podravski za područje kulture i očuvanje tradicije te za doprinos razvoju tradicije Delova i Općine Novigrad Podravski. Zahvalnicu je preuzeo njezin sin Davor.

3. Čuvarica etnografske baštine

Štefaniya je bila velika ljubiteljica Podravine pa je uz slikarstvo još jedna njezina velika ljubav bila i zavičajna baština. Da bi sačuvala barem dio blaga baštinjenog od predaka, usmjerila se na formiranje etnografske zbirke koju je smjestila u vlastiti dom i okućnicu. Kuća koju je naslijedila od majke izgrađena je 1901. godine i zahtijevala je određene preinake kako bi zadovoljila minimalne uvjete za život, poput uvođenja novih instalacije i proširenja prostora. Ipak, kako bi sačuvali autentičan ugođaj Štefaniya i njezin suprug odlučili su kuću opremiti starim namještajem do kojeg su uglavnom dolazili zamjenom ili darovanjem. Marljivo i predano prikupljali su različite predmete, a Štefaniyu su osobito zanimali predmeti koji su imali likovnu vrijednost i pripadali području narodne umjetnosti. Tijekom dvadeseto sam godina Štefaniya

je uz pomoć i potporu svojega supruga Zvonka i obitelji, sakupila i restaurirala izuzetno velik broj predmeta s kojima je živjela i s pomoću kojih je vlastitu kuću pretvorila u svojevrtni muzej u kojem su ona i suprug stanovali. U kuhinju je smjestila mnoštvo zanimljivog starog posuđa i ukrasnih predmeta, soba za goste ukrašena je vrijednim svetačkim slikama, a dnevni boravak prava je muzejska čuvaonica u kojoj se osim namještaja i ukrasnih predmeta nalaze škrinje pune starinskog ruha i nošnji. Posebno zanimljiva je prostorija za druženje, u kojoj je izložen zaista impresivan broj alata i drugih uporabnih predmeta koje je dobila na dar od mještana ili ih je kupila na buvljacima i na sajmištu u Koprivnici. Njihovim skupljanjem i izlaganjem željela je posjetiteljima, a napose djeci približiti način života u Delovima početkom dvadesetog stoljeća. U svojoj kući, Štefaniya je rado primala prijatelje i goste i za svakoga je imala pregršt zanimljivosti vezanih uz predmete iz zbirke, ali i ljude koji su ih izrađivali, koristili i posjedovali. O tome koliko je bila posvećena prenošenju znanja i informacija o zbirci svjedoči činjenica da je na svom imanju ugostila studente treće godine hrvatskog jezika i povijesti Filozofskog fakulteta iz Osijeka koji su etno imanje obišli i oduševljeno slušali priče o svakom predmetu. Uz pomoć nekolicine mještana prezentirala im je delovski govor, stare običaje i život u Delovima te ih počastila tradicionalnim jelima. U bogatoj zbirci starina nalazi se i velik broj obiteljskih predmeta koje je Štefaniya naslijedila od prabake, a uz koje se vežu zanimljive obiteljske priče i predaje. Osobito se ponosila naslijeđenim i sakupljenim originalnim nošnjama Delova o kojima je provela detaljno istraživanje i započela s pripremom teksta koji na žalost nije uspjela dovršiti. Prilikom obilaska ove jedinstvene kuće i danas svaki posjetitelj može osjetiti duh prošlih vremena i vratiti se stotinjak godina u prošlost uz razgledavanje više od tisuću starih predmeta koji pričaju priču o davno prošlim vremenima i običajima. Posljednje trenutke života Štefaniya je iskoristila kako bi na svojoj Facebook stranici napisala zahvalu svima koji su

joj pomogli u sakupljanju predmeta za zbirku.

Dragi moji Delovljani, dragi moji Novograci i svi ostali prijatelji!

Već dugo vremena razmišljam kako da vam svima zahvalim na vašoj ljubavi, dobroti i nesebičnosti što ste svojim starinama upotpunili moju ETNO zbirku. Da nije bilo VAS nebi uspjela oteti zaboravu bogatstvo naših predaka i sačuvati za naše buduće naraštaje. Zato od srca HVALA: Maljak Marica, obitelj Horvatinović, Mica Plantić, Zora Horvat, obitelj Perok, Davor Gregurić, Marijanka Marijana Pozder, Jasna Pozder, Slavica Plantić, Štefica Plantić, Ana i Zlatko Kučina, Draženka Mihoković, Marica Šimunić, Vera Šimunić, Janica Plantić, Mladen Šimunić, Katarina Gerić, Kata Šestak, Katica Plantić, Barica Šimunić, Anka Hasan, Milka Petras, Mira Pozder, Renato Horvat, Marija Levak - Lekić, Janica Kovačić, Magdalena Maljak, Ana Plantić Ex Franković, Danko Plantić, Darko Šelimber, Slađana Dolenec, Štefaniya Hrebak, Mirjana Mihoković, Marija Rumek-Maca, Smiljka Ivaniš, Martin Šlabek, Martina Petras, Janica Franjo, obitelj Napan, Marica Bukovčan, Katarina Mužinić, Marica Blažek, Marica Grahovac, Ana Šlabek, Maca i Ivo Trepotec, Đurđa Lovnički, Štef Šimunić, obitelj Josipa Đurinčića, Mario Vedriš, Blaženko Šestak, Đurđa Brauneger, Predrag Pakasin, Tereza i Josip Bobovec, Verica Pobi, Sanja i Đuro Lovnički, Milkica Blažeković, Biserka Horvat, Zorica Pigac, obitelj Saše Petračića, Zlata Gerendaj Žvorc, Ludvik Gerendaj, Stana i Snježo Sinovčić, Snježana Kalin, Božidar Delač, Toni i Nataša Karuza, Marko Virgej ... Još jednom od srca svima veliko HVALA!

4. Pjesnikinja i spisateljica

Osim prikupljanja predmeta, posvetila se i opsežnom istraživanju i dokumentiranju nematerijalnih aspekata života zajednice, kao što su običaji, vjerovanja, vještine, govor i umjetnost. Dio prikupljene građe objavila je u monografiji „Delovi u riječi i u slici“ objavljenoj 2009. godine u vlastitoj nakladi. Knjiga sadrži podatke iz povijesti i svakodnevnoga života u Delovima, a temelji se na literaturi i vlastitim

Sl. 4. Sa slikarske kolonije.

istraživanjima. Osobitu vrijednost knjizi daju fotografije prikupljene tijekom dugogodišnjih istraživanja. Pisanjem ove knjige pokazala je svoju ljubav prema radnom kraju, a zapise je posvetila svome sinu Davoru i snahi Tini zbog podrške i razumijevanja te unuku Karlu za sjećanje na baku. Osvrt na monografiju u kojem se ističu pozitivne strane ove knjige napisao je Mladen Paver, a ovdje prenosimo jedan dio teksta:

Gospođi Štefaniji Vulić, autorici monografije o podravskom selu Delovi, treba čestitati na ogromnom trudu i ljubavi, znalački uložnim na stvaranje takvog djela. Veliki trud uložen u takve radove, nažalost često daje skromnije rezultate, ali ova monografija o Delovima pokazuje kako je autorica nadmašila razinu amatera. Za dokaz takve tvrdnje dovoljno je samo pogledati kako se služi knjigama Župnoga arhiva. Očito je imala dobroga mentora i recenzenta. Bila bi šteta da takav rad ostane u rukopisu i dostupan tek užem krugu čitatelja.

Kao što je već ranije navedeno, bavila se i pisanjem lirskih pjesama koje je 2011. godine objavila u zbirci pjesama pod nazivom „Dragulji i rosa“. Pjesme je posvetila svojoj obitelji i svima koji vole svoju rodnu grudu. Istraživala je i djelomično opisala tradicijsko odijevanje u Delovima kao pripremu za izradu monografije Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“. U tekstu se ukratko osvrnula na to što je narodna

nošnja objasnivši kako je to najčešći naziv za odjeću seoskog stanovništva određenog kraja ili zajednice. Za razliku od građanske nošnje, narodna nošnja se tijekom povijesti sporije mijenjala sve do dvadesetog stoljeća kada različiti modni trendovi, bolja ekonomska situacija i ratovi utječu na znatne promjene u načinu odijevanja. Osim za svakodnevnu uporabu, važnu ulogu imala je u određenim prigodama, raznim svečanostima poput ženidbe ili crkvenih blagdana. Nošnja je obilježavala uzrast, bračno stanje, vjersku ili nacionalnu pripadnost, a njome se izražavalo i raspoloženje – od žalovanja do veselja. Prema dostupnim podacima i izvorima, nošnja u Delovima može se promatrati kroz nekoliko razdoblja. Najstariji dostupan sloj je onaj s kraja 19. stoljeća kada se odjeća izrađivala od grubog domaćeg platna dobivenog od konoplje i nešto manje od lana. U tom razdoblju izrada tkanina, sukna i platna kao i šivanje odjeće obavljala se kod kuće i nije bilo potrebe za kupovinom sirovine ili gotovih odjevnih predmeta. Početak 20. stoljeća donio je promjene u odijevanju naših Delovljana. Dolaskom novih tkanina i materijala žene su počele izrađivati i drugačiju odjeću, bogatijeg kroja i ukrašenu svilenim trakama i čipkom. Od materijala su koristile svileni ili pamučni baršun, štof i svilu. Muškarci su odijela davali šivati krojačima od materijala koje su kupovali od raznih trgovaca na kućnom pragu. Najveća promjena u odijevanju dogodila se oko 1940. godine kada se uvodi sve više elemenata građanskih modnih stilova, a među njima prevladavaju krojevi i vrsta tkanine. Promjene u odijevanju pratile su i one u načinu uređivanja oglavlja. U njenim zapisima detaljno je opisana ženska svečana, radna i obredna nošnja, muška nošnja te dječja nošnja. Istražila je kakva su bila oglavlja koja su rado nosili i kakav su nakit nosile žene i djevojke. Sve zapise prilagodila je etnologinja Vesna Pešić Kovač, a objavljeni su u monografiji „Čuvari običaja i baštine“ čiji je nakladnik Kulturno-umjetničko društvo „Delovi“.

Sl. 5. Djetinju razigranost sačuvala je do kraja života.

5. Aktivna članica zajednice

Štefaniya je bila vrlo aktivan sudionik, a često i začetnik različitih aktivnosti društvenog života u kojem je živjela, ali i Općine Novigrad Podravski. Bila je osnivačica i članica likovne sekcije „Likresa“ Kulturno-umjetničkog društva „Ivan vitez Trnski“ iz Novigrada Podravskog do 2016. godine. Njenom inicijativom obnovljen je rad Udruge žena Delovi u lipnju 2004. godine kada je na izvanrednoj izbornoj skupštini izabrana za predsjednicu. Uz pomoć i podršku nekoliko prijatelja, 2016. godine osnovala je i likovno-kreativnu sekciju koja je djelovala u sklopu Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ i postala njenom predsjednicom. Bodrila je i poticala svoje članove te su zajednički organizirali razne projekte kako bi promovirali svoje selo. Njeni najvažniji projekti, koje je uz članove likovno-kreativne sekcije i realizirala, bili su izrada velike Delovske pisanice 2017. godine, izrada križnog

Sl. 6. Trenuci opuštanja u vlastitom domu.

puta za crkvicu Presvetog Trojstva u Delovima 2019. godine te uređenje božićnih jaslca i adventskog vijenca u Delovima. Osim u likovnoj sekciji, bila je aktivna i u radu drugih sekcija. Uvijek i rado, svima je pomagala, a posebno dragocjena bila je njezina pomoć u opremanju folklorne sekcije originalnim odjevnim predmetima te pomoć kod izrade rekonstrukcija narodnih nošnji. Bila je sretna i ponosna što se uvijek našlo i koristilo nešto posebno iz njezine bogate zbirke. U suradnji s Udrugom žena, 2015. godine, članovi Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ snimili su prikaz starog običaja *matkanja* koji se još uvijek održava u Delovima. Cilj ove manifestacije bila je želja da se sačuva kulturna baština od zaborava i da se prenesu na mlađe naraštaje. Običaj se prikazivao na Hrvatskoj televiziji u vrijeme uskrasnih blagdana, a Štefanijina pomoć bila je od velike važnosti budući da se snimalo na njezinom imanju i u kući, a uveliko je pomoglo i njezino kazivanje o ovom starom običaju. Kao što pojedinac ne može bez obitelji, tako i narod ne može bez tradicije, a Štefanijino kazivanje značajno je doprinijelo da se u Delovima osim *matkanja* sačuvaju i drugi stari običaji i prenesu na mlađe naraštaje. Kako bi barem djelomično ukazali na njezin rad i zalaganje, nakon njezine

smrti članovi udruga u kojima je aktivno radila organizirali su nekoliko skupova i aktivnosti njoj u čast. Tako je na inicijativu i u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ i Udruge žena Delovi, u kolovozu 2021. godine održana vrlo emotivna večer sjećanja na Štefaniju Vulić. O Štefaniji su tom prilikom govorili njezini suradnici: Katarina Franjo, urednica, lektorica i korektorica njezine knjige „Delovi u riječi i slici“, Iva Perok pročitala je jednu pjesmu iz njene zbirke pjesama „Dragulji i rosa“, a govorile su i predstavnice udruga: Vesna Križić u ime Kulturno-umjetničkog društva „Ivan vitez Trnski“ i Likrese, Draženka Mihoković u ime Udruge žena Delovi, Štefica Plantić Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ te na kraju načelnik Općine Novigrad Podravski Zdravko Brljek. Tijekom dirljivog oproštaja, govornici su Štefki zahvalili na trudu, zalaganju i ljubavi koje je utkala u svoj rad, s posebnim naglaskom na njegovanje, čuvanje i prenošenje tradicije i kulturne baštine. U sklopu večeri sjećanja, svi članovi oprostili su se i od Đurđe Lovnički, izuzetno drage i samozatajne osobe, koja je preminula u kolovozu 2021. nekoliko mjeseci poslije Štefanije. Njih dvije bile su prijateljice, školske kolegice te vrijedne članice, najprije Likrese, a potom likovno-kreativne sekcije u Delovima. U poglavlju „Uspomene“ u okviru zbirke pjesama „Dragulji i rosa“, Đurđa Lovnički napisala je tekst posvećen Štefaniji u kojem se osvrće na njihovo prijateljstvo, a ovdje donosimo jedan njegov dio:

Štefanija, dok smo bile djeca sjedile smo u istim klupama i onda nas je vjetar života razdvojio. Prošle su godine i drugi vjetrovi opet su nas sastavili. Zapravo je sudbina dodijelila da baš ti istražiš i napišeš prošlost Delova. To je nešto iskonsko u tebi što ti je govorilo da se vratiš i da pismeno i likovno oslikaš svoje rodno selo, da se ne zaboravi. To si učinila ti i nitko neće drugi. Vratila si se tamo otkud si i potekla. Uistinu, ništa nije slučajno.

Dana 26. veljače 2023. godine u Svetom Ivanu Žabno održana je akademija *In memoriam* u spomen na istaknute članove koji su svojim

dugogodišnjim radom zadužili Zajednicu kulturno-umjetničkih udruga Koprivničko-križevačke županije i lokalne sredine radeći na skupljanju, čuvanju i njegovanju tradicijske kulture svojeg zavičaja, svojih općina i Županije. Uz Katicu Erdec iz Peteranca, Mirka Kovačića iz Cirkvene i Mirjanu Benko iz Svetog Ivana Žabna i Štefanija Vulić bila je istaknuti član Zajednice kulturno-umjetničkih udruga Koprivničko-križevačke županije koja je i organizirala ovaj skup. O njezinim aktivnostima i doprinosu tom je prigodom govorio aktualni predsjednik Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“, Toni Karuza. Osim riječi zahvale, Štefanijini suradnici i prijatelji smatraju svojom obavezom nastaviti njezin rad i zalaganje usmjereno na očuvanje baštine i običaja Delova pa su tako u monografiju Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ pod nazivom „Čuvari običaja i baštine“ uvrstili i prilagođena poglavlja iz zapisa i kazivanja Štefanije Vulić. Tu je već spomenuto poglavlje o delovskoj nošnji, ali i ono o običajima uz blagdane u Delovima. Posvećeno joj je i posebno poglavlje nazvano „Štefanija Vulić čuvarica predmeta, običaja i prizora iz tradicijskog života“.

6. Štefanijin oproštaj

Posebno dirljiva bila je posljednja objava kojom je još jednom u malo riječi izrazila dragocjene misli, uobličivši ih u stihove, u čemu je i inače bila vješta.

Upravo iz moga dvorišta!

Prvi snijeg je danas pao,

U tišini moje sobe, misli mi raštrkao.

*MISLIM: Život tako brzo leti, malo stane opet
krene, a volim ga mnogo više nego što on voli
mene!*

Gotovo je nevjerojatno da se tog dana sjetila baš te proročanske pjesme „Moje misli“ koja je objavljena u njejoj zbirci, a čiji nastavak glasi ovako:

Mislim...

Kroz život ja putujem, hvatajući zvijezde...

Prvi snijeg je noćas pao i sakrio zvijezde.

Mislim...

Uhvatit ću jednu znam kada tome dođe dan

da osvijetlim put života odlaskom u vječni san.

Jednu od pjesama u svojoj zbirci Štefanija je posvetila svojim Delovima. Tom pjesmom izrazila je svoje osjećaje i ljubav prema tradiciji, zavičaju, voljenom mjestu gdje se rodila, provela dio života i gdje je na kraju i umrla. U znak zahvalnosti za sve što je učinila za Delove, želja njezinih suradnika i prijatelja je da se ta pjesma uglazbi kako bi je članovi Kulturno-umjetničkog društva „Delovi“ mogli izvoditi tijekom nastupa i manifestacija kao sjećanje na nju. Na kraju ovog teksta donosimo je u cijelosti:

Pjesma o Delovima

*Delovi se naše malo selo zove, kuća ima oko sto,
svakom bi se prolazniku naše selo svidjelo.*

*Nашe malo selo poljima je okruženo,
pašnjacima i drvećem,*

Ljepšeg nema ni u jednom području većem.

*Na tavanu svakom ima špeka, šunke, kobasica,
a i žita pune vreće.*

Oko svake kuće voćnjak, bogat vrt i cvijeće.

Nije baš da ima svega, ali ljudi sretno žive.

Svi se ovdje lijepo slažu, drugima pomažu.

Svatove i rođendane zajedno proslavljaju.

Djeca, staro, mlado tu je i uvijek se pjesma čuje.

*Delovski se običaj proćuo u druga mjesta,
pa zbog toga ljubomora bude vrlo česta.*

*A da tako ne bi bilo, pozivamo ljude sve:
kod nas dosta mjesta ima, dođite i vi s
nama živjeti u Delove.*